

цеві склади списувати з субрахунку 233 "Витрати на лісозаготівлю" на рахунок 27 "Сільськогосподарська продукція".

В основній діяльності підприємства лісового господарства використовують різні види техніки, механізми та способи транспортування деревини. Це потребує належної організації обліку транспортних витрат, величина яких у загальній сумі витрат операційного циклу лісозаготівельної діяльності підприємств лісового господарства становить 20-25 %. Витрати, пов'язані з транспортуванням лісопродукції, вважаємо за доцільне обліковувати на рахунок 234 "Транспортні витрати".

Висновки. Отже, ефективна побудова системи обліку витрат загалом та окремих її частин повинна враховувати особливості діяльності підприємств лісового господарства, від яких передусім залежить правильність документального оформлення та організації синтетичного, аналітичного обліку витрат.

Література

1. Ганін В.І. Теоретичні основи бухгалтерського обліку : навч. посібн. / В.І. Ганін, Т.В. Синиця. – К. : Центр навч. літ-ри, 2008. – 336 с.
2. Кузьминский А.Н. Организация бухгалтерского учета и анализа хозяйственной деятельности / А.Н. Кузьминский, В.В. Сопко. – К. : Изд-во "Высш. шк.", 1986. – 256 с.
3. Кожин В.Я. Бухгалтерский учет / В.Я. Кожин. – М. : Изд-во "Финансы и статистика", 2003. – 455 с.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати": Наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р., № 318. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи": Наказ Міністерства фінансів України від 18 листопада 2005 р., № 790. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1456-05>.
6. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р., № 3852-ХІІ. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
7. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 9 грудня 2010 р., № 1085/2010. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.president.gov.ua/documents/12584.html>.

Чик М.Ю. Аспекты построения системы бухгалтерского учета расходов на предприятиях лесного хозяйства

Рассмотрены и охарактеризованы отдельные составляющие системы учета затрат на предприятиях лесного хозяйства (документальное оформление, методика отражения на счетах бухгалтерского учета хозяйственных операций по учету затрат, связанных с содержанием незрелых долгосрочных биологических активов, долгосрочных биологических активов, лесозаготовкой и транспортировкой).

Ключевые слова: система учета затрат, долгосрочные биологические активы, предприятия лесного хозяйства.

Chik M.Yu. The aspects of construction of cost's accounting in the forest enterprises

Some elements of cost's accounting in the forest enterprises (documenting, mapping method on accounts of business transactions in cost's accounting associated with long-term maintenance of immature long-term biological assets, long-term biological assets, logging and transportation costs) are considered and researched.

Keywords: cost accounting, long-term biological assets, forestry.

ВИДИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНИХ ОБЛІГАЦІЙ УКРАЇНИ

Визначено економічну суть та охарактеризовано основні види державних облігацій України. Охарактеризовано їх роль та значення у поповненні бюджетних ресурсів у країні. Визначено цільове призначення та порядок розміщення державних облігацій України.

Ключові слова: облігація, державні облігації України, облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), цільові ОВДП, облігації зовнішньої державної позики (ОЗДП).

Постановка проблеми. Облігація – найпоширеніший вид державних цінних паперів. Вона символізує державне боргове зобов'язання і надає право її власникові після закінчення певного терміну одержати назад суму боргу і проценти. Продаючи облігацію, держава зобов'язується повернути суму боргу у визначений термін із процентами або виплачувати проценти протягом усього терміну користування позиковими засобами, а після закінчення цього терміну повернути і суму боргу [5].

У більшості країн світу державні облігації займають одну з найважливіших частин в інструментальній структурі державного боргу. Державні облігації широко використовують уряди країн як інструмент залучення коштів для фінансування поточного бюджетного дефіциту та обслуговування державного боргу. Під час розміщення державних облігацій позичальником є держава, а кредитором – покупець облігацій. У розвинених країнах практично вся заборгованість держави втілена у цінних паперах, які випускаються для внутрішнього (ОВДП) та зовнішнього ринків (ОЗДП). Більша частина цінних паперів, які розміщують держави, розміщена на їх внутрішніх ринках.

Держава встановлює номінальну вартість (номінальну ціну) облігацій. Номінальна вартість зазначається на облігації і виражає грошову суму, надану власником облігації державі для тимчасового користування. Саме цю суму виплачують власникові облігації в момент погашення і на неї нараховують проценти. Проте реальна прибутковість облігацій для їхніх власників може бути вищою або нижчою установленого номінального процента. Це зумовлено тим, що облігації продають за курсовою ціною, що відхиляється від номінальної вартості. Відхилення називають курсовою різницею, і залежить воно від багатьох чинників, а саме: величини номінального процента за облігацією, насиченості ринку державними цінними паперами, стану господарчої кон'юнктури, рівня довіри населення до уряду [5].

Постановка завдання. Надати характеристику основним видам державних облігацій України як інструменту поповнення бюджетних ресурсів у країні. Визначити цільове призначення, відмінності та порядок розміщення державних облігацій України.

Результати дослідження. Облігація – цінний папір, який засвідчує внесення його власником грошей, визначає відносини позики між власником облігації та емітентом, підтверджує зобов'язання емітента повернути власни-

¹ Наук. керівник: проф. Г.І. Башнянин, д-р екон. наук – Львівська КА

кові облигації її номінальну вартість у передбаченій умовами розміщення облигацій строк та виплатити дохід за облигацією, якщо інше не передбачено умовами розміщення.

Державні облигації України – державні цінні папери, що розміщуються на внутрішньому та міжнародних фондових ринках і підтверджують зобов'язання України щодо відшкодування пред'явникам цих облигацій їх номінальної вартості з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облигацій.

Табл. 1. Характеристика основних видів облигацій внутрішніх державних позик

Вид	Короткострокові ОВДП	Середньострокові ОВДП	Довгострокові ОВДП
Строк обігу	До одного року	Від одного до п'яти років	Понад п'ять років
Номінальна вартість	1000 грн	1000 грн	1000 грн
Відсоткова ставка доходу	Встановлюється у розмірі 0%. Дохід становить різницю між номінальною вартістю та ціною її придбання.	Річна відсоткова ставка доходу визначається як середньозважена дохідність за конкурентними заявками, що надійшли на аукціон з первинного розміщення цих облигацій та підлягають задоволенню за рішенням Мініфін.	
Купон	Відсутній	Мають купони. Купонний період становить три або шість місяців (13 або 26 тижнів).	Мають купони. Купонний період становить шість місяців.
Розмір купонного платежу на одну облигацію	Відсутній	$CD = Nom \times (Pr / 100) / k,$ де: CD – розмір купонного платежу на одну облигацію; Nom – номінальна вартість однієї облигації; Pr – річна відсоткова ставка доходу за облигаціями; k – кількість купонних періодів на рік за рішенням емітента. За довгостроковими державними облигаціями $k=2$.	
Форма випуску	Облигації випускаються у вигляді записів на електронних рахунках у депозитарії Національного банку. Кожний випуск облигацій оформлюється глобальним сертифікатом. Глобальний сертифікат зберігається у депозитарії Національного банку.		
Реалізація	Державні облигації реалізуються фізичним та юридичним особам на добровільних засадах		
Ціна продажу залежно від запропонованого покупцем рівня доходності	Короткострокові державні облигації реалізуються фізичним та юридичним особам за ціною, нижчою ніж їх номінальна вартість.	$CP = \frac{Nom}{(1 + (PD / 100) / k_{КДП}) + \sum_{i=1}^{KD} \frac{CD}{(1 + (PD / 100) / k_{КДП})^i}},$ де: CP – ціна продажу облигацій; Nom – номінальна вартість однієї облигації; KD – кількість платежів із сплати доходу, що мають бути здійснені за облигаціями; CD – розмір купонного платежу на одну облигацію; PD – відсотковий розмір річного доходу за облигаціями, зазначений покупцем у заявці на аукціон із первинного розміщення облигацій; $KДП$ – кількість днів у купонному періоді; $ДП$ – кількість днів від дати продажу облигацій до дати їх погашення; $ДД$ – кількість днів від дати продажу облигацій до дати проведення i -го купонного платежу; k – кількість купонних періодів на рік за рішенням емітента.	

Державні облигації України поділяють на облигації внутрішніх державних позик України (ОВДП), облигації зовнішніх державних позик України (ОЗДП) та цільові облигації внутрішніх державних позик України. Державні облигації України можуть бути іменними або на пред'явника; розміщуються у документарній або бездокументарній формах; можуть бути короткостроковими (до одного року), середньостроковими (від одного до п'яти років), довгостроковими (понад п'ять років). Продаж облигацій внутрішніх державних позик здійснюється в національній валюті, а облигацій зовнішніх державних позик України – у валюті запозичення [4].

Облигації внутрішніх державних позик України (ОВДП України) – державні цінні папери, що розміщуються виключно на внутрішньому фондовому ринку і підтверджують зобов'язання України щодо відшкодування пред'явникам цих облигацій їх номінальної вартості з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облигацій. Коротко-, середньо- та довгострокові державні облигації у вигляді електронного запису вважаються придбаними з моменту реєстрації їх набувача, яка проводиться у порядку, визначеному Національним банком [1].

Облигації зовнішніх державних позик України – державні боргові цінні папери, що розміщуються на міжнародних фондових ринках і підтверджують зобов'язання України відшкодувати пред'явникам цих облигацій їх номінальну вартість з виплатою доходу відповідно до умов випуску облигацій.

Табл. 2. Характеристика облигацій зовнішніх державних позик

Вид	Облигації зовнішньої державної позики України (ОЗДП України)
Строк обігу	Понад п'ять років
Номінальна вартість	200 тис. дол. США та / або більшу суму, що є цілим числом, кратним 1 тис. дол. США.
Відсоткова ставка доходу	На облигації нараховується дохід за ставкою, що визначена постановою Кабінету Міністрів України для конкретного випуску ОЗДП. Для ОЗДП випущених у 2011 р. – 6,25 % річних, погашення 17 червня 2016 р., та 7,95 % річних, погашення 23 лютого 2021 р.
Купон	Виплата щороку
Форма випуску	Бездокументарна
Реалізація	На міжнародних фондових ринках
Спосіб розміщення	Розміщення, обслуговування та погашення облигацій зовнішніх державних позик України здійснює Міністерство фінансів України, яке може залучати для цього банки, інвестиційні компанії тощо. Відносини між Міністерством фінансів України і цими організаціями регулюються відповідними договорами.
Погашення	Погашення та обслуговування облигацій здійснюється за рахунок коштів, передбачених Законом про Державний бюджет України на відповідний рік для погашення та обслуговування державного боргу.

Рішення про розміщення облигацій зовнішніх і внутрішніх державних позик України та умови їх випуску приймається згідно з Бюджетним кодексом України.

Цільові облигації внутрішніх державних позик України – облигації внутрішніх державних позик, емісія яких є джерелом фінансування дефіциту дер-

жавного бюджету в обсягах, передбачених на цю мету законом про Державний бюджет України на відповідний рік, та в межах граничного розміру державного боргу. Можуть бути ОВДП середньо- чи довгострокові, кошти від залучення яких будуть спрямовані на конкретну мету. Основним реквізитом цільових облігацій внутрішніх державних позик України є зазначення передбаченого законом про Державний бюджет України на відповідний рік напряму використання залучених від розміщення таких облігацій коштів [4]. Наприклад, випуск ОВДП для фінансування Державної цільової програми з підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. з футболу. Ці облігації мали великий попит, зокрема після прийняття Правління Національного банку України постанови "Про окремі питання регулювання грошово-кредитного ринку" від 20 квітня 2010 р., № 210. Згідно з постановою, Правління Національного банку України дозволило банкам зараховувати для покриття обов'язкових резервів придбані ними цільові облігації внутрішніх державних позик України, випущені з метою залучення коштів для фінансування заходів, пов'язаних із підготовкою і проведенням чемпіонату Європи 2012 р. з футболу в Україні, у розмірі 100 % їх номінальної вартості [3].

Банки купували і тримали Євро ОВДП, оскільки вигідніше було покривати обов'язкові резерви облігаціями, за якими виплачується дохід, ніж використовувати власні кошти, які просто перераховували на спеціальний рахунок в НБУ і за якими дохід не виплачується.

Практично ніхто з банків активно не продав Євро ОВДП аж до 16 червня 2011 р. Цього дня Правління Національного банку України прийняло постанову № 195 від 16 червня 2011 р., згідно з якою дозволено банкам зараховувати для покриття обов'язкових резервів придбані ними цільові облігації внутрішніх державних позик України, випущені з метою залучення коштів для фінансування заходів, пов'язаних із підготовкою і проведенням чемпіонату Європи 2012 р. з футболу в Україні, у розмірі 50 % їх номінальної вартості. Прийняття цієї постанови і стало причиною ажіотажного продажу Євро ОВДП за ставками вищими, ніж їх купували [2].

Висновки. Емісія державних облігацій України є частиною бюджетного процесу і не підлягає регулюванню Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Емісія державних облігацій України регулюється законом України про Державний бюджет України на відповідний рік, яким встановлюються граничні розміри державного зовнішнього та внутрішнього боргу. Рішення про розміщення облігацій зовнішніх і внутрішніх державних позик України та умови їх випуску приймається згідно з Бюджетним кодексом України. Умови розміщення та погашення облігацій внутрішніх державних позик України і цільових облігацій внутрішніх державних позик України, не визначені умовами розміщення, встановлює Міністерство фінансів України відповідно до законодавства.

Національний банк України виконує операції з обслуговування державного боргу, пов'язані з розміщенням облігацій внутрішніх державних позик та цільових облігацій внутрішніх державних позик України, їх погашенням і виплатою доходів за ними, а також провадить депозитарну діяльність щодо цих цінних паперів. Порядок проведення операцій, пов'язаних із розміщенням цих

облігацій, встановлює Національний банк України за погодженням з Міністерством фінансів України. Особливості провадження депозитарної діяльності з державними облігаціями України визначають Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку разом з Національним банком України.

Розміщення, обслуговування та погашення облігацій зовнішніх державних позик України здійснює Міністерство фінансів України, яке може залучати для цього банки, інвестиційні компанії тощо. Відносини між Міністерством фінансів України і цими організаціями регулюються відповідними договорами. Витрати на підготовку розміщення, а також на розміщення, погашення державних облігацій України, виплату доходів здійснюються відповідно до умов розміщення державних облігацій України за рахунок коштів, передбачених на такі цілі в Державному бюджеті України. Виплата доходів і погашення державних облігацій України здійснюються грошима або державними облігаціями України інших видів за згодою сторін.

Література

1. Постанова КМУ "Про випуски облігацій внутрішніх державних позик" від 31.01.2001 р., № 80. Із змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80-2001-%D0%BF>
2. Постанова Правління Національного банку України від 16 червня 2011. – № 195.
3. Постанова Правління Національного банку України від 20 квітня 2010. – № 210.
4. Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок" від 23 лютого 2006 р., № 3480-IV. Із змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
5. Романенко О.Р. Фінанси : навч.-метод. посібн. [для самост. вивч. дисц.] / О.Р. Романенко, С.Я. Огородник, М.С. Зязюн, А.А. Славкова. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. – К. : Вид-во КНЕУ, 2003. – 387 с.
6. Алексеев І.В. Гроші та кредит : навч. посібн. / І.В. Алексеев, М.К. Колісник. – К. : Вид-во "Знання", 2009. – 253 с.
7. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.minfin.gov.ua/>
8. Офіційний веб-сайт НБУ. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
9. Офіційний веб-сайт КМУ. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.kmu.gov.ua/control/>

Започтовый В.И. Виды и характеристика государственных облигаций Украины

Определена экономическая сущность и охарактеризованы основные виды государственных облигаций Украины. Охарактеризована их роль и значение в пополнении бюджетных ресурсов в стране. Определено целевое назначение и порядок размещения государственных облигаций Украины.

Ключевые слова: облигация, государственные облигации Украины, облигации внутреннего государственного займа, целевые ОВГЗ, облигации внешнего государственного займа.

Zapochchnyy V.I. Types and characteristics of government securities of Ukraine

Defined economic substance and characterized the main types of government securities of Ukraine. Characterized their role and importance in the replenishment of budgetary resources in the country. Defined purpose and order of government securities of Ukraine.

Keywords: bond, government bonds Ukraine, bonds bills target bonds, bonds of foreign bills.